

Article 100% local

quaderndelesidees.press/article-100-local/

November 26, 2015

Làmpada dissenyada per l'estudi Nutcreatives i produïda per artesans locals utilitzant mètodes de producció tradicionals de baixa tecnologia.

Encara recordo aquells dies calorosos d'estiu quan anava amb el meu avi a l'hort a veure si hi havia maduixes per menjar. Unes maduixes que cultivàvem nosaltres per a nosaltres. Ara és gairebé impossible saber d'on vénen els productes que consumim, qui els ha fabricat, on i amb quines condicions, malgrat que durant els últims anys hem pogut observar que hi ha un augment de productes de consum on hi ha una distinció de disseny local o disseny local sostenible.

Què significa això? Realment aquests productes són locals perquè hi ha consciència sobre el tema darrere de l'empresa fabricant o és una moda a la qual toca apuntar-se per vendre? Com a dissenyador de producte que sóc, m'agradaria fer una reflexió personal sobre els productes de disseny local que podem trobar al nostre estat, ja que és el territori que conec i en el qual em moc. No parlaré de les situacions socials i econòmiques que han generat el gir cap a aquests tipus de productes, ja que sols això donaria peu a un altre article, sinó que em centraré en allò que significa que un producte sigui local i sostenible, i com són aquests productes que podem trobar.

L'objectiu del desenvolupament sostenible és crear projectes viables conciliant els aspectes econòmics, socials i ambientals de les activitats humanes; es tracta de progressar en aquests àmbits sense haver de destruir el medi ambient. Si, a més, sumem a *disseny sostenible* la paraula *local*, ja concedim a aquests aspectes un territori en concret.

Durant les èpoques de crisi és normal que es miri enrere i s'opti per protegir el que és «nostre» i el que coneixem, fet que, en el món dels productes de consum, s'ha traduït en l'augment d'objectes amb l'etiqueta de producte local sostenible o productes *eco-friendly*. Productes fets amb gent del territori i amb matèries primeres d'aquí. Però hem de ser sincers, són moltes les empreses que han aprofitat aquesta situació com a eina de

màrqueting per vendre més. La falta d'actors que regeixen el que es pot anomenar *producte local sostenible* ha fet que encara tinguin més llibertat a l'hora d'autoanomenar els seus objectes *productes sostenibles*. Hi ha molts exemples de productes fets a països, on la legislació mediambiental i social és menys severa, per després fer-ne el muntatge al nostre territori, cosa que fa que ja tinguin l'etiqueta *made in Spain*. Per tant, hem de ser crítics com a consumidors, i més si els productes s'autoanomenen *sostenibles*. Hem de qüestionar-nos-ho tot sobre els productes que consumim i hem de saber què és el que es pot exigir a un fabricant quan assegura que els seus productes són de producció local i sostenible.

Un error que se sol cometre és confondre l'artesania amb el disseny de productes locals sostenibles. Un producte desenvolupat sota premisses de desenvolupament local sostenible pot generar un producte artesà, però no sempre és així. La confusió és deguda al fet que la majoria d'objectes que es venen sota el nom de *productes locals sostenibles*, són d'una complexió baixa, de poques unitats, amb poca tecnologia i poca investigació al darrere. Fet que, encara que no sigui real, se sol vincular a l'artesania.

Cadira dissenyada per Martín Azúa i editada per l'empresa Mobles114. Està fabricada a diferents tallers de l'àrea metropolitana de Barcelona sota criteris de producció sostenible.

Imatge: Penjador de peu realitzat per artesans de l'associació Obrador Xisqueta amb fusta del Pallars Sobirà i folrat en els seus extrems amb teixit de llana Xisqueta.

Per a mi el fet més característic dels productes locals sostenibles que podem trobar a les nostres terres és el baix nivell d'innovació que tenen. Hi ha productes fets per gent del territori amb matèries primeres d'aquí però no pensem a aportar els nostres coneixements per innovar. Per exemple, si parlem de gastronomia, no ens sorprèn veure com els xefs actuals utilitzen productes locals, amb l'estil de cuina o tradició local i els reinterpreten aportant coses noves als plats, generant material teòric i físic a la cultura gastronòmica. Aquesta aportació addicional que fa la gastronomia als productes o a la cultura local encara no s'ha acceptat en el món del disseny de producte de consum. Perquè es valori el *disseny* sostenible els proveïdors locals han d'assolir l'excel·lència, i aquesta excel·lència sols s'aconsegueix amb qualitat, investigació i innovació. De res serveix que alguna cosa estigui feta aquí si està mal feta.

El mateix passa amb les condicions laborals, econòmiques o de salut dels treballadors locals. Si són pitjors que les que s'ofereixen en altres continents, com succeeix en alguns casos on les empreses s'aprofiten de la manca d'alternatives de segons quins segments de població, el producte sostenible local no té cap raó de ser. I és que molts cops els consumidors solem associar el disseny sostenible amb productes ecològics. Dintre del disseny sostenible hi ha dos factors tan importants com els ecològics, que són la sostenibilitat econòmica i social.

Consumir productes locals i sostenibles de qualitat té molts avantatges directes o indirectes per al consumidor. Com que es produeixen prop d'on es consumeixen, l'impacte ambiental és menor, les normatives o els controls mediambientals i socials del lloc on es fabrica són, o s'espera que siguin, més severes que en altres països en vies de desenvolupament i, per tant, els productes són de més qualitat i els treballadors tenen més drets. A més, és més fàcil veure l'impacte econòmic sobre una regió, ja que el flux econòmic es queda en el territori. També ajuda a conservar la cultura i la tradició d'un lloc en concret. Però tots aquests fets sols es produeixen si de veritat el producte ha estat desenvolupat sota criteris de sostenibilitat local i si el consumidor ho aprecia i ho exigeix. Com deia abans, hem de ser crítics amb els productes que consumim i més si ens els presenten com a productes locals sostenibles i, sobretot, hem d'exigir qualitat als productes fets aquí.

GENÍS SENÉN

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre informació dels pròxims que publiquem, envia'ns el teu nom i el teu correu electrònic.

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avis legal i política de privacitat](#).

Genís Senén

